

Topvoldiyev M.K., Usmanova G.K., Minovarov A.A.
ADTI preventiv tibbiyot asoslari kafedrası. O'zbekiston.

Tadqiqot dolzarbligi: Tibbiyot talabalarining amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish, o'quv materiallarini yangilash va o'quv muhitini amaliy sog'liqni saqlashning yangi muhitiga yaqinlashtirish uchun yuqori zamonaviy talablar tibbiy ta'limda virtual texnologiyalarni oliy tibbiyot maktablari rivojlanishining asosiy yo'nalishiga aylantiradi. Klinik tibbiy ta'limning klassik tizimi shifokorlarning yuqori sifatli amaliy tayyorgarligi muammosini to'liq hal qila olmaydi. Bunga asosiy to'siqlar - talaba va o'qituvchi o'rtasida uzluksiz aloqaning yo'qligi, turli xil klinik vaziyatlarni amaliy tasvirlashning mumkin emasligi, shuningdek, talabalarning bemor bilan muloqot qilishidagi axloqiy va huquqiy cheklolardir.

Tadqiqot maqsadi: Zamonaviy o'rta, oliy va oliy o'quv yurtidan keyingi tibbiyot ta'limining asosiy vazifasi talabalarda keng ko'lamli kompetensiyalarni shakllantirish va bemorga zarar yetkazmaslik uchun mustahkam o'rnatilgan amaliy ko'nikmalarni shakllantirish uchun shart-sharoit yaratishdan iborat. . Bu, ayniqsa, favqulodda vaziyatlarda tez qaror qabul qilish va bir qator manipulyatsiya yoki aralashuvlarni mukammal bajarish qobiliyatini rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Zamonaviy dunyoda odamlarning hayoti va sog'lig'i uchun mas'ul bo'lgan mutaxassislarni tayyorlashni eng muhim simulyatsiya komponentisiz qurish mumkin emas.

Tadqiqot materiallari va metodlari: Simulyatsiya mashg'ulotlari samaradorligini isbotlovchi katta tajriba to'plangan. Shifokor tomonidan olingan ko'nikmalarning bemorni davolashga muvaffaqiyatli o'tkazilishini ko'rsatadigan keng ko'lamli dalillar mavjud. Simulyatsiya markazlari sonining ko'payishi global tendentsiya O'zbekistonni chetda qoldirmadi. Bu yo'nalishda mutaxassislar to'garagi shakllantirilib, xalqaro tajriba mahalliy ta'limning o'ziga xos xususiyatlariga moslashtirilmoqda.

Natijalar va ularning muhokamasi: Simulyatsiya mashg'ulotlari maxsus o'qitilgan kunduzgi instruktorlar (o'qituvchi-trenerlar, trening ustalari) tomonidan o'tkazilishi kerak. amaliyotchi mutaxassislar (mutaxassislar) bilan birgalikda turli stsenariylar bo'yicha bilimlarni yaratadi va to'playdi, uslubiy ishlarni olib boradi, shuningdek, texnik xodimlar (texniklar va muhandislar) bilan birgalikda o'quv vositalarini (dasturiy ta'minot, kompyuterlar, simulyatorlar) ishlab chiqadi va ularga xizmat qiladi. ish va xavfsiz holatda, fantomlar, modellar va professional uskunalar) muhandislik ta'minoti va sarf materiallari bilan ta'minlash tizimiga asoslangan. Simulyatsiya mashg'ulotlarining muhim bosqichlaridan biri bu brifingdir. Debriefing (ingliz tilidagi debriefing, topshiriqni bajargandan keyin muhokama qilish so'zidan) - taqlid mashqlari bajarilishi, tinglovchilar harakatlarining "ijobiy" va "salbiy tomonlari" tahlili va ular olgan tajribani muhokama qilishdan keyingi tahlil. . Faoliyatning bu turi o'quvchilarda reflektiv fikrlashni faollashtiradi va simulyatsiya topshirig'ining sifatini baholash va olingan ko'nikma va bilimlarni mustahkamlash uchun fikr-mulohazalarni beradi. Shifokorlarni tayyorlashda tibbiy simulyatsiyadan foydalanish tarixi ko'p ming yilliklarga borib taqaladi va tibbiy bilimlarning rivojlanishi va ilmiy-texnikaviy taraqqiyotning borishi bilan uzviy bog'liqdir. Shunday qilib, kimyo sanoatining muvaffaqiyatlari plastik manekenlarning paydo bo'lishiga olib keldi, kompyuter texnologiyalarining rivojlanishi virtual simulyatorlar va bemor simulyatorlarini yaratishni oldindan belgilab qo'ydi. Mahalliy sog'liqni saqlash tizimida, shu jumladan, turli xil fantomlar, modellar, dummiyalar, simulyatorlar, virtual simulyatorlar va boshqa texnik o'quv vositalari paydo bo'ldi va keng joriy etilmoqda, bu esa tibbiy xodimlarning kasbiy faoliyatining jarayonlarini, vaziyatlarni va boshqa jihatlarini taqlid qilish imkonini beradi.

Xulosa: Tadqiqot natijalari tibbiy ta'lim va o'qitish dasturlarida virtual simulyatsiya texnologiyalarini davom ettirishni qo'llab-quvvatlaydi. Ushbu realizm darajalariga ko'ra, barcha simulyatorlarni tasniflash mumkin:

1. Vizual, an'anaviy o'qitish texnologiyalari qo'llanilganda: diagrammalar, bosma plakatlar, inson anatomik tuzilishi modellari. Bu oddiy elektron kitoblar va kompyuter dasturlari ham bo'lishi mumkin.
2. Taktil, fantomning passiv reaksiyasi takrorlanganda. Bunday holda, qo'lda ko'nikmalar, muvofiqlashtirilgan harakatlar va ularning ketma-ketligi mashq qilinadi.
3. Reaktiv, fantomning talabani harakatlariga eng oddiy faol reaksiyalari takrorlanganda. Talabani harakatlarining to'g'riligini baholash faqat asosiy darajada amalga oshiriladi.
4. Avtomatlashtirilgan - manekenning tashqi ta'sirlarga bo'lgan reaksiyalari. Bunday simulyatorlar ma'lum harakatlarga fantom tomonidan ma'lum javob berilganda kompyuter texnologiyasidan foydalanadi.
5. Tibbiyot kabineti, operatsiya xonasining apparat muhiti. Bunday o'quv tizimlari tufayli shunga o'xshash haqiqatda harakat qilishning ishonchli qobiliyatiga erishiladi.
6. Simulyator manekenining tibbiy asbob-uskunalar va talaba bilan interaktiv kompleks o'zaro ta'siri. Sun'iy bemorning fiziologik holatini avtomatik ravishda o'zgartirish, dori vositalarini qo'llashga, noto'g'ri harakatlarga adekvat javob berish.
7. Simulyatorlar va tibbiy asboblarning o'rtasidagi integratsiyalashgan o'zaro ta'sir. Amaliyot davomida virtual simulyatorlar barcha kerakli ko'rsatkichlarni namoyish etadi. Simulyatsiya mashg'ulotlarini amalga oshirishga universitet mutaxassislarining ko'p sonli jalb etilishi tufayli xodimlarning virtual texnologiyalarni pedagogik jarayonga tatbiq etishga umumiy tayyorgarligi oshadi, fikrlash umuman modernizatsiya qilinadi, o'qituvchilarning pedagogik yondashuvlari takomillashtiriladi va boyitilgan.

Adabiyotlar:

1. Abu Ali ibn Sino. Tib qonunlari. 1-kitob. - 3 jildlik. - Toshkent: A.Qodiriy xalq merosi nashriyoti, 1992. - 212 b.
2. INTER EDUCATION & GLOBAL STUDY
3. Abu Nasr Forobiy. Fozil odamlar shaxri. -Toshkent: A.Qodiriy nomidagi xalq merosi nashriyoti, 1993. - 224 b.
4. Allayorov Yu.N. Reproduktiv salomatlik va kontraseptiv texnologiya. Tibbiyot kollejlari o'quvchilari uchun O'quv qo'llanma. - Toshkent: ta'limi. -Toshkent, 1992. - № 5. - B. 10-12.
5. Abduazimov O. Mafkuraviy immunitetni shakllantirishda ommaviy axborot vositalarining roli. - Toshkent: Ma'naviyat, 2015. - 30 b.
6. Абаскалова Н.П. Системный подход в формировании здорового образа жизни субъектов образовательного процесса: Диса ... д-ра. пед. наук. - Новосибирск, 2001. - 367 с.
7. Eshmurodov O. E. SOCIAL-PSYCHOLOGICAL FACTORS OF MAINTAINING FAMILY-MARRIAGE RELATIONS //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. -2022. - T. 10. - №. 12. - С. 803-807.
8. Эшмуродов, О. (2023). Talabalar oila haqidagi tasavvurlarining oila mustahkamligiga ta'siri. Современные тенденции психологической службы в системе образования: теория и практика, 1(1), 71-74.
9. Elamanovich, O. E. (2022, October). OILAVIY MUNOSABATLARDAGI NIZOLARNING KELIB CHIQISH SABABLARI. In Archive of Conferences (pp. 1-7).

ILM FAN YANGILIKLARI KONFERENSIYASI

30-OKTABR

ANDIJON, 2024

10. Eshmurodov, O. (2024). ИНТЕРНЕТГА ТОВАЛИКНИ КЕЛТИРИБ ЧИКАРУВЧИ ПСИХОЛОГИК ОМИЛЛАР. Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 894-899.
11. Вахтиёров, Р., Вотинова, Д., & Жо'раева, М. (2023). КИЧИК МАКТАВ YOSHIDA MULOQOTCHANLIK ORQALI AXLOQIY FAZILATLARNI RIVOJLANTIRISH. Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 3(2). извлечено от <https://ppmedu.jdpu.uz/index.php/ppmedu/article/view/8471>
12. Abdullayeva, S., & Eshmuradov, O. (2023). ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ САМООПРЕДЕЛЕНИЕ И ВЫБОР ПРОФЕССИИ УЧАЩИМИСЯ В ПСИХОЛОГИЧЕСКОМ ЗНАНИИ. Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 3(2). извлечено от <https://ppmedu.jdpu.uz/index.php/ppmedu/article/view/8395>